

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

Останець Ю.О. /

« 28 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технології партійного будівництва

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Технології партійного будівництва» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **052 Політологія** освітньої програми **Політологія**.

Розробник: Остапець Ю. О., професор, доктор політичних наук, професор кафедри політології і державного управління.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології і державного управління

протокол № 10 від «27» червня 2024 р.

Завідувача кафедри д. політ. н., доц. Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії д. пед. н., проф. Попадич О. О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3-ий	3-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: 3,2 для денної форми навчання: аудиторних – 58 самостійної роботи студента – 62	1-ий	1-ий
	Лекції:	
	32	14
	Практичні (семінарські):	
	26	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	62	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Технології партійного будівництва» ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з теоретичними знаннями щодо утворення (реєстрація, розбудова партійних структур тощо) та діяльності політичних партій (фінансова, електоральна та інше).

Відповідно до освітньої програми 052 «Політологія», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) Інтегральної компетентності – здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів політичної науки.
- 2) Загальних компетентностей:
  - знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 01);
  - здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 04);
  - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 06);
- 3) Спеціальних (фахових) компетентностей:
  - здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (СК 01);
  - здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності (ЗК 04);
  - здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності (ЗК 07);
  - здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців (СК 09);
  - здатність до виконання політико-проектувальних, організаційних та консультативних функцій з метою забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій різного рівня (СК 12).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Технології партійного будівництва» є опанування таких обов'язкових компонентів (ОК) ОПП:

- ОК 05** Історія зарубіжних політичних вчень
- ОК 09** Вступ до спеціальності
- ОК 17** Політичні системи сучасності
- ОК 24** Система органів державної влади України
- ОК 31** Методологія політичних досліджень

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Політологія», вивчення навчальної дисципліни «Технологія партійного будівництва» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки	ПРН-08
Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності	ПРН-11
Проводити експертизи та виконувати консультаційні функції для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій національного і міжнародного рівня	ПРН-20
Виконувати політико-проектувальні та організаційні функції, будувати стратегію виборчої кампанії, управляти партійною діяльністю, формувати імідж політичних суб'єктів	ПРН-21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Технологія партійного будівництва»:

Очікувані програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати категоріальний апарат теорії партій і партійних систем та вміло використовувати його для розробки стратегії і тактики розбудови політичної партії	ПРН-08
Вміти застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології для стратегії партійного будівництва	ПРН-11
Проводити експертизи та виконувати консультаційні функції для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій національного і міжнародного рівня щодо особливостей розбудови та функціонування політичних партій	ПРН-20
Виконувати політико-проектувальні та організаційні функції, будувати стратегію виборчої кампанії, управляти партійною діяльністю, формувати імідж політичних суб'єктів. Вміти керувати виборчим штабом партії чи окремого кандидата, організувати агітаційну роботу партії, оцінити шанси кандидата чи партії у виборчій кампанії.	ПРН-21

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- письмове тестування;
- написання рефератів;
- виконання творчо-аналітичного завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Інд. завд.	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
4	4	3	2	4	4	2	3	4	20	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Інд. завд.	Модульна контрольна робота	Сума
T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17			
4	4	3	3	4	4	4	4	20	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	7	30	6	30
Творчо-аналітичне завдання (інд. завд.)	2	20 (10+10)	20 (10+10)	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння основних закономірностей в організації управлінської структури політичних партій та особливостей їхнього функціонування у сучасних умовах.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «*Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Моделі сучасних партій та складові партійного будівництва

ТЕМА 1. ВИБОРИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ 2024 РОКУ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ПАРТІЄТВОРЕННЯ

Партії як основні суб'єкти політичної діяльності. Роль партій у життєдіяльності суспільства. Функції політичних партій.

«Криза» політичних партій та її інтерпретації. Сучасні тенденції розвитку політичних партій у контексті виборів до Європарламенту 2024 року.

ТЕМА 2. ШЛЯХИ УТВОРЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

Типологія політичних партій, критерії типологізації. Типологія політичних партій за ідеологічною ознакою. Ліві, центристські, праві політичні партії. Типологія політичних партій за організаційною будовою: кадрові, масові партії та партії виборців. Залежність партієтворення від типу політичної партії.

Парламентський та позапарламентський шляхи утворення політичних партій та їх характеристика. Чинники впливу на партієтворення у різних типах суспільств.

ТЕМА 3. МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ (СТВОРЕННЯ) СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ТА СУЧАСНІ ФОРМИ ПАРТІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Модель утворення політичної партії. Класична модель створення політичної партії. Персоналізована модель створення політичної партії. Харизматична модель. Галузева модель. Корпоративна модель. Вузькоспеціалізована модель. Олігархічна (кланова) модель. Технологічна модель.

Теоретичні проблеми організації політичних партій. Залежність організаційної структури від шляху утворення політичних партій. Організаційні принципи основних типів

політичних партій. Ліберально-демократичні (американський тип), соціал-демократичні (європейський тип), тоталітарно-комуністичні.

Вісім структурних рівнів сучасної партійної організації. Лідер. Члени партії, які займають важливі державні посади. Депутати парламенту. Партійний апарат. Партійні активісти. Рядові члени партії, Симпатички. Виборці (електорат).

ТЕМА 4. РЕЄСТРАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ. СПОСОБИ ТА УМОВИ РЕЄСТРАЦІЇ.

Сучасні конституційні доктрини про свободу утворення політичних партій. Законодавчі обмеження щодо утворення партій. Регламент набуття політичними партіями легального статусу. Явочний, дозвільний та явочно-дозвільний порядок набуття партіями легального статусу та їх характеристика. Інститут державної реєстрації політичних партій. Основні види органів реєстрації політичних партій.

Організаційно-правові вимоги до партійного будівництва. Етапи організаційної діяльності зі створення політичної партії. Підготовчий етап. Установчий етап. Розбудовчий етап. Виборчий етап. Міжвиборчий період.

Системно-структурна організація політичної партії (формула політичної партії): ідеологія+лідер+організаційна структура+фінансова база+соціальна база+форми роботи+електорат.

ТЕМА 5. СКЛАДОВІ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА. ІДЕОЛОГІЯ / ПАРТІЙНА ПРОГРАМА

Ідеологія як складова партійного будівництва. Концепт ідеології: досвід політико-філософського осмислення. Основні концептуальні підходи до визначення поняття та суті ідеології. Структуруючі складові ідеології. Сучасна ідеологічна картина політики. Основні ідеологічні доктрини сучасності. Криза традиційних ідеологій як характерна риса сучасної політики. Деідеологізація. Ідеологія в постіндустріальному суспільстві. Взаємозв'язок ідеології та програмних документів політичної партії.

ТЕМА 6. СКЛАДОВІ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПАРТІЇ

Статут – засадничий документ, що визначає організаційну структуру політичної партії. З'їзд партії як вищий керівний орган. Вимоги щодо формування складу політичного органу партії. Функціональна структура виконавчого органу партії. Розподіл повноважень та сфер відповідальності у політичній партії.

Алгоритм створення партійного осередку. Формування ініціативної групи зі створення осередку партії. Структура осередку політичної партії. Типові помилки при створенні партійного осередку. Система критеріїв ефективності роботи партійних осередків. Основні напрямки роботи партійного осередку.

ТЕМА 7. СКЛАДОВІ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА. СОЦІАЛЬНА БАЗА ТА ЕЛЕКТОРАТ ПАРТІЇ

Поняття «соціальна база політичної партії». Соціальна база партії та проблема її інституціоналізації. Визначення основних сегментів соціальної бази політичної партії. Основні рівні структури соціальної бази політичної партії. Цільові функції рівнів соціальної бази політичної партії.

Технології роботи з партійними активістами. Основні етапи роботи з активістами партії. Прибічники партії: активні та пасивні. Технології роботи з прибічниками політичної партії. Основні форми роботи з прибічниками партії. Система мотивації для членів та прибічників політичної партії.

ТЕМА 8. СКЛАДОВІ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА. ПАРТІЙНИЙ ФАНДРЕЙЗИНГ

Основні ресурси для створення політичної партії. Традиційні джерела фінансування політичної партії. Проблема ресурсного забезпечення партії: умови її вирішення. Приватне та державне фінансування політичних партій. Членські внески та пожертвування як джерело фінансування політичної партії. Фінансування «під кандидата» як метод ресурсного забезпечення. Розподіл фінансових ресурсів партії. Проблема фінансування партійним центром регіональних осередків партії.

ТЕМА 9. СКЛАДОВІ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА. ПОЛІТИЧНИЙ БРЕНДИНГ.

Політичний брендинг: створення партійної символіки. Основні компоненти єдиного партійного стилю (емблема, кольорова гама партійної символіки, стиль написання назви та слоганів політичної партії, прапори, партійні квитки та інші атрибути політичної партії).

Імідж політичної партії. Створення іміджу політичної партії. Іміджеві характеристики політичних партій. «Стихийний» та «організований» механізми формування іміджу політичної партії. Структурні моделі іміджу політичної партії. Десятикомпонентна модель іміджу політичної партії. Вимоги щодо конструювання іміджу політичної партії. Стратегії конструювання іміджу політичної партії. Способи посилення іміджевих характеристик політичної партії.

Змістовий модуль 2. Складові партійного будівництва та особливості партієтворення в Україні та країнах Євросоюзу

ТЕМА 10. СКЛАДОВІ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА. ПАРЛАМЕНТСЬКА ТА ЕЛЕКТОРАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

Виборчий процес та регламентація участі в ньому політичних партій. Принципи регламентації діяльності політичних партій. Допуск до участі політичних партій у виборчому процесі. Складання списків виборців. Висунення політичними партіями своїх кандидатів. Виборчі коаліції та їх утворення та функціонування. Партійні блоки. Формування виборчих комісій.

Парламентські фракції у діяльності парламенту. Критерії утворення парламентських фракцій та їх кількісний склад.

ТЕМА 11. СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ПОЛІТИЧНОЮ ПАРТІЄЮ

Сутність партійної стратегії. Стратегія як системний підхід до вирішення завдань які стоять перед партією. Розробка стратегії партії в залежності від різних суспільно-політичних умов (партійна система, зовнішні фактори, внутрішні фактори). Владна і опозиційна стратегія. Система управління партією: загальні принципи та структура. Особливості партійного керівництва. Проблема лідерства в партії. Основні завдання лідера партії.

ТЕМА 12. ВНУТРІШНЬОПАРТІЙНА ДЕМОКРАТІЯ

Внутрішньопартійні відносини. Поняття «внутрішньопартійна демократія». Засади внутрішньопартійної демократії. Моделі внутрішньопартійної демократії (О.Нідермайер). Фактори, що підривають внутрішньопартійну демократію. Олігархізація і бюрократизація в політичних партіях.

ТЕМА 13. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПАРТІЄТВОРЕННЯ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Особливості процесу партієтворення в країнах Західної Європи. Основні чинники впливу на формування партійних систем. Вплив суспільно-політичних розмежувань. Характеристика виборчих систем. Партійні системи і форми правління. Класифікація партійних систем у країнах Західної Європи. Тенденції розвитку партійних систем країн Західної Європи. Нормативно-правова основа функціонування політичних партій.

ТЕМА 14. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПАРТІЄТВОРЕННЯ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

Методологічні засади дослідження політичних партій у суспільствах, які трансформуються. Особливості процесу партієтворення в країнах Центральної Європи. Основні чинники впливу на формування партійних систем. Нормативно-правова основа функціонування політичних партій. Інституціалізація політичних партій. Вплив соціально-політичних розмежувань на процес партійного будівництва.

ТЕМА 15. ОСОБЛИВОСТІ ПАРТІЄТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Витоки української багатопартійності: історичний контекст. Політичні партії та суспільні рухи в Україні на початку ХХ ст. Етапи становлення партійної системи України та особливості партійного будівництва на кожному з них: перший період (1991–2004); другий період (2004–2014); третій період (починаючи з 2014 р.). Перспективи повоєнного партійного будівництва в Україні: характеристика акторного складу партійної системи.

ТЕМА 16. ПЕРСПЕКТИВИ ПАРТІЄТВОРЕННЯ В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

Сучасний стан та трансформаційні перспективи партійної системи України у післявоєнні роки. конфігурацію партійної системи України за результатами електорального циклу 2019–2020 рр. (система з переддомінуючою партією). Тенденції розвитку партієтворення у повоєнній Україні: 1) успіх у повоєнній Україні загальноукраїнських партій націоналістичної проєвропейської орієнтації; 2) утворення персоніфікованих політичних партій; 3) поява мережевих партій; 4) низький рівень членства та децентралізована організаційна структура партій; 5) залишиться незмінним вплив на партійну систему гібридного політичного режиму; 6) відсутність чітких ідеологічних маркерів; 7) розбудова регіональних партійних проєктів.

ТЕМА 17. РОЗБУДОВА НЕКЛАСИЧНИХ (МЕРЕЖЕВИХ) ПАРТІЙ.

Концепт мережевих партій у сучасній політичній науці. Характеристика мережевих партій. Участь мережевих партій у політичних процесах. Основні напрямки роботи мережевих партій та їх специфіка. Ребрендинг у робудові мережевих партій

6.2. Структура навчальної дисципліни
Денна / заочна форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Моделі сучасних партій та складові партійного будівництва												
Тема 1. Вибори до Європейського парламенту 2024 року у контексті сучасного партієтворення	6	2	-			4	8	2				6
Тема 2. Шляхи утворення та класифікація політичних партій	7	2	2			3	6					6
Тема 3. Моделі формування (створення) сучасних політичних партій	8	2	2			4	10	2	2			6
Тема 4. Реєстрація політичних партій. Способи та умови реєстрації	8	2	2			4	6					6
Тема 5. Складові партійного будівництва. Ідеологія / Партійна програма	8	2	2			4	8	2				6
Тема 6. Складові партійного будівництва. Організаційна структура партії	7	2	2			3	6					6
Тема 7. Складові партійного будівництва. Соціальна база та електорат	5	2	-			3	6					6
Тема 8. Складові партійного будівництва. Партійний франдрейзинг	8	2	2			4	8	2				6
Тема 9. Складові партійного будівництва. Партійний брендинг	7	2	2			3	8					6
Разом з змістовим модулем 1	64	18	14			32	64	8	2			54
Змістовий модуль 2. Складові партійного будівництва та особливості партієтворення в Україні та країнах Євросоюзу												
Тема 10. Складові партійного будівництва.	7	2	2			3	6					6

Парламентська та електоральна діяльність партій												
Тема 11. Стратегія управління політичною партією	5	2	-			3	6					6
Тема 12. Внутрішньопартійна демократія	8	2	2			4	8	2				6
Тема 13. Особливості процесу партієтворення в країнах Західної Європи	8	2	2			4	6					6
Тема 14. Особливості процесу партієтворення в країнах Центральної Європи	8	2	2			4	8	2				6
Тема 15. Особливості процесу партієтворення в Україні	8	2	2			4	8		2			6
Тема 16. Перспективи партієтворення у повоєнній Україні	5	2	-			3	8	2				6
Тема 17. Розбудова неklasичних (мережєвих) партій	7	-	2			5	6					6
Разом за змістовим модулем 2	56	14	12			30	56	6				48
Усього годин	120	32	26			62	120	14	4			102

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Шляхи утворення та класифікація політичних партій	2	
2	Моделі формування (створення) сучасних політичних партій	2	2
3	Реєстрація політичних партій. Способи та умови реєстрації	2	
4	Складові партійного будівництва. Ідеологія / Партійна програма	2	
5	Складові партійного будівництва. Організаційна структура партії	2	
6	Складові партійного будівництва. Партійний франдрейзинг	2	
7	Складові партійного будівництва. Партійний брендинг	2	
8	Складові партійного будівництва. Парламентська та електоральна діяльність партій	2	
9	Внутрішньопартійна демократія	2	
10	Особливості процесу партієтворення в країнах Західної Європи	2	
11	Особливості процесу партієтворення в країнах Центральної Європи	2	
12	Особливості процесу партієтворення в Україні	2	2
13	Розбудова неklasичних (мережєвих) партій	2	
Разом		26	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вибори до Європейського парламенту 2024 року у контексті сучасного партієтворення	4	6
2	Шляхи утворення та класифікація політичних партій	3	6
3	Моделі формування (створення) сучасних політичних партій	4	6
4	Реєстрація політичних партій. Способи та умови реєстрації	4	6
5	Складові партійного будівництва. Ідеологія / Партійна програма	4	6
6	Складові партійного будівництва. Організаційна структура партії	3	6
7	Складові партійного будівництва. Соціальна база та електорат	3	6
8	Складові партійного будівництва. Партійний франдрейзинг	4	6
9	Складові партійного будівництва. Партійний брендинг	3	6
10	Складові партійного будівництва. Парламентська та електоральна діяльність партій	3	6
11	Стратегія управління політичною партією	3	6
12	Внутрішньопартійна демократія	4	6
13	Особливості процесу партієтворення в країнах Західної Європи	4	6
14	Особливості процесу партієтворення в країнах Центральної Європи	4	6
15	Особливості процесу партієтворення в Україні	4	6
16	Перспективи партієтворення в повоєнній Україні	3	6
17	Розбудова неklasичних (мережєвих) партій	5	6
Разом		62	102

6.5. Індивідуальне (творчо-аналітичне) завдання

Індивідуальна робота студента з навчальної дисципліни «Технологія партійного будівництва» носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу.

Індивідуальна робота студента з предмету «Технологія партійного будівництва» оцінюється за 20-ти бальною системою і включає виконання таких завдань:

- написання та захист рефератів із заданих тем (максимум – 10 балів);
- виконання аналітичного завдання (максимум – 10 балів).

Вимоги до індивідуального завдання / творчо-аналітичної роботи: обсяг – не менше 10-ти сторінок тексту (комп'ютерний набір – 14 кегель, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman). Усі сторінки пронумеровані, окрім титульної. Структура роботи повинна мати наступні складові: 1) зміст); 2) вступ (викладені актуальність теми, предмет та методи дослідження, мета і завдання); 3) основні розділи (при наявності); 4) висновки; 5) список використаних джерел (не менше 10).

Завдання для першого модульного контролю:

- Особливості партієтворення та діяльності політичних партій в умовах постіндустріального суспільства.
- Вибори до Європарламенту-2024 у контексті сучасного партієтворення
- Реєстрація політичних партій в Україні у контексті досвіду партієтворення країн Євросоюзу
- Державне фінансування політичних партій на прикладі країн Європейського Союзу (для написання роботи обирається не менше трьох країн)
- Роль ідеології у розбудові партійних структур (охарактеризувати обравши одну із партійних сімей країн Європейського Союзу)
- Ідеологічний чинник у розбудові вітчизняних політичних партій (охарактеризувати у рамках виокремлення основних періодів розвитку партійної системи України)
- Охарактеризувати особливості державного фінансування політичних партій в Україні

Завдання для другого модульного контролю:

- Правові засади створення та діяльності політичних партій в Україні.
- Зробити порівняльний аналіз основних моделей політичних партій (масова, всеохоплююча, мережева) з точки зору партійного будівництва
- Охарактеризувати особливості партійного будівництва в Україні
- Охарактеризувати особливості партійного будівництва в країнах Західної Європи
- Охарактеризувати особливості партійного будівництва в країнах Центральної Європи
- Вплив сучасних тенденцій еволюції політичних партій на особливості партієтворення (партійного будівництва) в Україні, країнах Європейського Союзу (обрати для себе варіант аналізу)
- Внутрішньопартійна демократія: сутність, основні моделі
- Особливості розбудови неklasичних (мережєвих) партій
- Перспективи вітчизняного партієтворення у поствоєнний період

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Обушний М., Примуш М., Шведа Ю. Партологія: Навчальний посібник / За ред. М. І. Обушного. К.: Арістей, 2006. 432 с.
2. Побудова ефективної політичної партії / упоряд. І. Підлуська, О. Грязнова, В.Замятін. К.: Фонд «Європа XXI», 2003. 288 с.
3. Політичні партії: теорія та функціональні практики. Навчальний посібник Луганськ, 2014. 300 с.
4. Примуш М. Політичні партії: історія та теорія. Навчальний посібник. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. 416 с.
5. Радченко О. Технологія партійного будівництва: Теорія і практика. Луганськ: Райдуга, 2007. 160 с.
6. Стойко О. Трансформація політичних інститутів у сучасних перехідних суспільствах. Монографія. К. : «Логос», 2016. 416 с.
7. Шведа Ю. Партії і вибори: енциклопедичний словник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.
8. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем: Навч. посібник / Ю. Шведа. – Львів: Тріада плюс, 2004. 528 с.

Допоміжна література

1. Афанасьєв О. Діджиталізаційні тренди сучасних українських партій. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2020/06/Afanasyev-O.-Didzhitalizatsiyni-trendi-suchasnih-ukrayinskih-partiy-converted.pdf> (дата звернення 09.05.2024).
2. А як у них? Світові парламентські практики. Київ, 2018. 124 с.
3. Вальчишин П., Охотін П. Виграти вибори. Покрокова інструкція. Київ, 2014. 136 с.
4. Городюк М., Громовський Ю. Побудувати будинок чи партію? Навчальний посібник. К.: МРІ, 2016. 116 с.
5. Гонюкова, Л. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз: монографія. К.: НАДУ, 2009. 392 с.
6. Лешанич М. Особливості інституціоналізації політичних партій і партійної системи України в умовах демократичного транзиту. *Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидат політичних наук зі спеціальності 23.00.02 – політичні інститути і процеси*. Івано-Франківськ, 2019. 209 с.
7. Кирилюк Ф. Філософія політичної ідеології: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 520 с.
8. Манайло-Приходько Р., Остапець Ю. Регіональний вимір розвитку та функціонування партійної системи України. Монографія. Ужгород: Вид-во «Рік-У», 2020. 338 с.
9. Мануйлов Є., Толочко М. Внутрішньопартійна демократія: філософський аналіз. *Вісник Національного університету «Юридична академія імені Ярослава Муброго»*. 2013. № 1. С. 9–22.
10. Основні процедури внутрішньопартійної демократії. Аналітичний огляд / Підготовлено С. Конончук, О. Ярошем / Український незалежний центр політичних досліджень. К., 2012. URL: http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/party_democracy2012.pdf (12.12.2023).
11. Остапець Ю., Петрінко В. Трансформація партійної системи України у поствоєнний період. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2023. Випуск 47. С. 240–246.
12. Остапець Ю., Зан М. Вибори до Європарламенту 2024 року: характеристика результатів та їхній вплив на структурування національних партійних систем країн-

- членів Європейського Союзу. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2024. № 48. С. 208–217.
13. Остапець Ю., Мартинкович М. Характеристика партійного ландшафту країн Європейського Союзу за результатами парламентських виборів 2022 року. *Регіональні студії*. 2023. № 33. С. 82–93.
  14. Остапець Ю. Характеристика партійного ландшафту країн Європейського Союзу за результатами парламентських виборів 2022 року. *Політичні партії і вибори : українські та світові практики : зб. ст. і тез за результатами міжнародної наукової конференції від 2–3 листопада 2022 року / [за ред. Анатолія Романюка і Віталія Литвина]*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. Вип. 7. С. 139–165.
  15. Плахтій Т. Політичні партії нового покоління: теоретичні й технологічні засади діяльності, порядок створення і розгортання. Львів: В-во «Магнолія 2006», 2023. 736 с.
  16. Перемога на виборах: технології, кампанії, принципи : практичний посібник / за заг. ред. М. Д. Городка. Київ, 2016. 264 с.
  17. Песоцька К. Внутрішньопартійна демократія: поняття, складові та значення. *Київський часопис права*. 2022. № 2. С. 13–19.
  18. Політичні інститути та процеси у країнах Центральної і Східної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; [авт. колект.: В. Бусленко, Є. Гайданка, І. Дудінська, В. Дудінський, М. Зан, Г. Зеленько, Н. Кічера, А. Ключкович, Н. Кононенко, Ю. Копинець, М. Лендъел, В. Литвин, Н. Марадик, Н. Нечаєва-Юрійчук, Ю. Остапець, М. Палінчак, В. Петрінко, А. Романюк, Н. Ротар, Д. Стебляк, М. Токар, М. Цірнер, Г. Шипунов]; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2023. 680 с.
  19. Посібник для політичних партій з політичного фінансування. К.: Міжнародна фундація виборчих систем (IFES) в Україні, 2018. 167 с.
  20. Розумний О. Контури повоєнного суспільно-політичного ландшафту України. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 4. С. 120–122.
  21. Розумний М., Павленко І. Партійне законодавство та розхвиток політичних партій в Україні. К.: НІСД, 2015. 20 с.
  22. Романюк А., Шведа Ю., Шумельда О. Політико-правові аспекти фінансування політичних партій: світовий досвід та Україна.- Львів, 2003.
  23. Романюк А., Литвин В. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 548 с.
  24. Романюк А. Історія західних політичних вчень. Політичні доктрини ХХ – початку ХХІ ст.: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 255 с.
  25. Сидорчук О. Регулювання партійних фінансів в Україні: уроки Чеської Республіки. К.: Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва», 2015. 23 с.
  26. Сидорчук О. Бій з голіафом: Реформування партійних фінансів в Україні. К.: Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва», 2015. 60 с.
  27. Трансформація партійної системи: український досвід у європейському контексті. К.: Центр Разумкова, 2017. 428 с.
  28. Фінансування політичних партій та виборчих кампаній. Довідник з фінансування політичної діяльності. Київ, 2014. 266 с.
  29. Шипунов Г. Принципи концептуалізації ідейно-інституційної еволюції лівих політичних партій. *Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук за спеціальністю 23.00.01. – історія та теорія політичної науки*. Львів, 2018. 532 с.
  30. Gunther R., Diamond L. (2003). Species of Political Parties. A New Typology. URL: <https://olemiss.edu/courses/pol628/guntherdiamond03.pdf> (дата звернення 12.05.2024).
  31. Gerbaudo P. The Digital Party: Political Organisation and Online Democracy. Pluto Press., 2019. 240 p.

32. Duverger M. *Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State*. New York: John Wiley & Sons, 1963. 393 p.
33. Inglehart R. *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles among Western Publics*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1977. 482 p.
34. Ignazi P. The Crisis of Parties and the Rise of New Political Parties. *Party Politics*. 1996. Vol. 2. Issue 4. P. 549–566.
35. Lipset S. M., Rokkan S. *Party systems and voter alignments: Cross-national perspectives*. New York, Toronto, The Free Press, 1967. 554 p.
36. Katz R., Mair P. Changing Models of Party Organization and Party Democracy: The Emergence of the Cartel Party. *Party Politics*, 1995, vol. 1, no. 1, pp. 5–28.
37. Kirchheimer O. The Transformation of the Western European Party Systems. *Political Parties and Political Development*. Princeton, NJ, Princeton University Press, 1966, pp. 177–200.
38. Margetts H. *Cyber Parties*. URL: <http://www.artefaktum.hu/btk03osz/margetts.pdf> (дата звернення 10.05.2024).

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000290> (дата звернення 21.05.2024).
2. Національний Інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/> (дата звернення 21.05.2024).
3. Офіційний сайт Центральної Виборчої Комісії. URL: <http://www.cvk.gov.ua> (дата звернення 12.05.2024).
4. Соціологічна група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine). URL: <http://ratinggroup.ua/about.html> (дата звернення 21.05.2024).
5. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php> (дата звернення 21.05.2024).
6. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/> (дата звернення 21.05.2024).
7. Центр соціологічних і політичних досліджень та технологій "СОЦІОПОЛІС". URL: <http://sociopolis.com.ua/Sociopolis/About> (дата звернення 21.05.2024).
8. *Parties and Elections in Europe*. URL: <http://www.parties-and-elections.eu/index.html> (дата звернення 10.05.2024).
9. *The European Elections Monitor*. URL: <https://www.robert-schuman.eu/en/the-european-elections-monitor/2021/> (дата звернення 15.05.2024).
10. *European elections*. URL: <https://elections.europa.eu/en> (дата звернення 23.05.2024).